

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.и.н. Димитър Цветков Игнатовски

относно: конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в катедра „История и археология“ към Факултета по хуманитарни науки в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, Научна област - 2. Хуманитарни науки, Професионално направление - 2.2. История и археология, Научна специалност - История на България - Нова българска история.

кандидати: доц. д.и.н. Бисер Христов Георгиев, преподавател по История на България в катедра „История и археология“ към Факултета по Хуманитарни науки при Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

Доц. д.и.н. Бисер Хр. Георгиев е единствен кандидат за посочената академична длъжност. Представените от него научни трудове и административни документи са подадени в срок и проверени от комисия, която е потвърдила валидността им.

Бисер Георгиев завършва спец. „История“ във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ през 1986 г. В следващите 10 години работи като учител, директор на училище и мениджър. През 1995 г. завършва в УАСГ - София второ висше образование „Международни икономически отношения“. От 1997 г., след спечелен асистентски конкурс, е назначен в Шуменския университет. Преподава „История на България“.

През 1996 г. Б. Георгиев защити успешно дисертация за присъждане на научна степен „доктор“ пред Висшата атестационна комисия на тема „Либералната (радославистка) партия в България 1886 - 1899“. Дисертацията и последвалите публикации на автора представиха създаването и ранното изграждане на Радославистката партия, формирането на идейните и възгледи, организационното устройство и работата на първите и конгреси през 1895 и 1897 г. В нея беше разгледана и дейността на радославистите по външната политика в посочения период.

В началото на нашето столетие Бисер Георгиев се утвърди като авторитетен изследовател на партийно-политическата история на България през XIX и първите десетилетия на XX век. Първата му монография бе публикувана през 2001 г., последвана от втора такава, отново за Либералната (радославистка) партия, излязла от печат през 2007 г. Малко по-късно обектът на научните му изследвания беше разширен значително. През 2010 г. беше издадена монографията „Младолибералната партия в Княжество България“. Същата година Висшата атестационна комисия му присъди званието „доцент“.

В последните пет години хронологичният и тематичен обхват на научните търсения на доц. Б. Георгиев се разшири още повече. През 2013 г. бяха публикувани две негови монографии - „Парламентарната опозиция и вътрешната политика на Стамболовото правителство (1887 - 1894)“ и „Парламентарната опозиция и вътрешната политика на българските правителства (1901 - 1903)“. През 2014 г. Б. Георгиев представи дисертационен труд с впечатляващ обем от 699 страници на тема „Парламентарната опозиция и вътрешната политика на българските правителства (август 1887 - януари 1908)“. Той беше защитен успешно през месец май с. г. На тази основа на 4 юни 2014 г. му беше присъдена научната степен „доктор на историческите науки“.

В преподавателски план развитието на доц. Б. Георгиев е повече от успешно. През 2007 г. беше публикуван първия му учебник по нова история на България, който не е предмет на рецензиране по настоящата процедура. Следват учебниците по Българско възраждане (2012 г.), „История на религиите” (2013 г.; в съавторство с доц. Иво Топалилов и гл. ас. Д. Петров) и три електронни учебни помагала, едно от които по Българско възраждане, публикувани на сайта на Шуменския университет през 2013 г. Съгласно съвременните изисквания, към всички помагала са представени ключови думи, указания за работа, задачи за самоподготовка на студентите, тестове за самоконтрол, казуси и спорни моменти. Препоръчителната литература е подбрана прецизно, с акцент върху съвременните изследвачи. Всичко това ми дава основанията да заявя, че предложените учебни помагала подпомагат качествено работата на нашите студенти. Тук е моментът да спомена, че доц. Георгиев е автор на 6 лекционни курса по различни дисциплини, които той преподава на студенти, степен бакалавър и магистър, в Шуменския университет.

За настоящия конкурс доц. д.и.н. Бисер Георгиев е представил 4 монографии, 10 студии, 10 статии, 4 учебни помагала и 4 рецензии и отзива. Те обхващат различни периоди и теми от новата българска история, но като цяло се свеждат към периода от втората половина на XIX век до първите три десетилетия на XX век. Учебните помагала излизат извън границите на този период, като тези по Българско възраждане обхващат XVIII и XIX век.

В предложените за рецензиране трудове са представени множество конкретни научни приноси, на които ще спрем вниманието си по-долу.

Наскоро публикуваната монография „Миражът за „Велика България” ...” е внушителна по обем. 600-те и страници, разделени в 8 глави с общо 28 обособени параграфа, проследяват подробно живота и обществената дейност на един от крупните български политици д-р Васил Радославов. Подобен труд се появява за първи път в българската историческа наука, което вече е съществен принос. Напълно са изяснени ранните години от живота на водача на Либералната партия, обучението му в чужбина, учителската работа в Ловеч, участието в революционните борби, първите стъпки в администрацията на свободна България, публицистичната и литературна дейност, началото на дългата му политическа кариера, работата като министър на правосъдието, политически лидер и министър-председател, и пр. Внесена е яснота по много дискуссионни проблеми, между които личните отношения Радославов - Каравелов, Радославов - Стамболов и Радославов - Фердинанд. Обърнато е специално внимание на поведението на ловешкия либерал в годините, когато партията му е на власт. Ценен принос е и осма глава, където са прецизно изложени живота на Радославов в емиграция и края на неговата житейска съдба. Наследството му, не само в политически план, също заема част от монографията. Извън това следва да отбележим корекцията на много морално остарели тези, както и на неточности във фактологията. Прави впечатление, че в този труд, както и в повечето от останалите, доц. Б. Георгиев работи с огромен по обем фактологичен материал. Той му помага много при аргументацията на становищата в спорните моменти, но от друга страна понякога претоварва текста с бележки, което е и една от моите забележки към настоящата монография. Все пак, може да се твърди, че стилът е добър, текстът има читаемост, а изложението следва определена логика. Като позитивен момент можем да отчетем и наличието на достатъчен илюстративен материал, голяма част от който се публикува за първи път. Списъкът с приложената използвана литература впечатлява с детайлността си. Не е подminat нито един от по-значимите автори, писали по конкретните проблеми.

Монографията „Парламентарната опозиция и вътрешната политика на българските правителства (август 1887 - януари 1908)”, публикувана от издателството

на Шуменския университет през 2014 г., донякъде следва текста на защитената дисертация. Тук обаче веднага следва да прибавим, че тя е допълнена и коригирана в съответствие със забележките на рецензентите и журито. Огромният обем бележки под линия, съществуващи в дисертацията, ненужно големите заглавия на някои параграфи, както и дългите обяснения на някои факти са съкратени. Структурата е запазена, но частично преработена и по този начин е придобила нови качества. Целият труд представлява едно сериозно историческо изследване, което обхваща огромен период от историята на Княжество България. До монографиите на Георгиев темата за парламентарната опозиция не е подробно проучвана и затова смятам, че е избрана изключително удачно. Трудът започва с назначаването на правителството на Ст. Стамболов през август 1887 г. и завършва с падането на Народнолибералната партия от власт през януари 1908 г. Основният проблем, на който авторът спира вниманието си, е дейността на опозиционните партии в народното събрание по вътрешнополитическото развитие и законодателството. Изследването обхваща всички партии и представлява пълен обхват на цялостния политически живот. Подобно проучване на всички политически сили в опозиция не е правено досега. Успоредно с това са посочени най-важните моменти, свързани с взаимодействията власт - опозиция в парламента. Заслужава да споменем като сериозен принос на автора и корекцията на някои погрешно установени постановки, като отношението на парламентарната опозиция към смъртното наказание, натуралния десетък, преждевременното разпускане на народното събрание, министерската отговорност, нюансите относно поведението по държавните заеми от 1892, 1898, 1901 г. и др. Като съществен принос на труда можем да посочим и изключително подробното представяне на някои детайли от обществения живот през периода, подробното разглеждане на законодателната дейност на Тринадесетото народно събрание, отношението на опозицията към големите „афери“ в зората на XX век и пр.

Като цяло приносите на монографичния труд биха могли да бъдат очертани в следните направления: проучването се гради на много голяма по обем и разнообразна изворова база, включително непубликуван материал. Събитията са реконструирани изключително подробно и анализирани детайлно. Разкрити са нови моменти от историческото минало. Коригирани са коректно няколко битуващи от години в историческата наука тези, а други са допълнени.

Студиите и статиите, предложени за рецензиране от доц. д.и.н. Б. Георгиев, условно могат да бъдат разделени на няколко тематични дяла. На първо място тук следва да посочим публикациите, чиято основна задача е изследването на вътрешната политика на България. Те са и най-голям брой. Тяхна основа са представянето на българския парламентарен живот, отношението на отделни политически партии към вътрешната политика и осъществяването на последната в периода на войните 1912 - 1918 г. Приносните моменти в посочените трудове са много и конкретни. Затова тук, в по-общ план ще посочим следното: върху основата на новоизвлечен изворов материал са очертани прецизно действията на отделни политически сили по изборите, запазването на гражданския мир, свободата на словото и др. важни проблеми. По този начин са запълнени конкретни празноти в историческото познание.

В последните десетина години доц. Георгиев се утвърди като един от водещите изследвачи на партийно-политическия живот. Сформирането, изграждането и развитието на Либералната, Младолибералната и други партии нееднократно са предмет на негови трудове. От представените за рецензиране по настоящата процедура публикации, аз бих отделил три: студията „Либералната партия в Княжество България 1886 - 1908“, която в обобщен вид представя развитието на тази политическа сила за голям период от време, статията „Създаване на програмата на Тончевистката партия“,

която допълва познанията за младолибералите и статията „Attempt to create a Christian Democratic Party in Bulgaria at the end of World War I”, публикувана на английски език, която засяга един непроучван до този момент проблем.

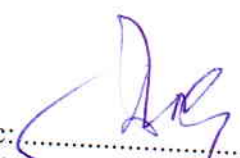
Стопанската и социалната политика на България е представена по-слабо, но и тук авторът има конкретни постижения. Според мен, най-голям принос има статията „Социалната политика в законодателството на Българската държава през Първата световна война”. Тя се спира на един важен проблем, който, въпреки привидната си известност, до настоящия момент не е проучван специално.

Българската външна политика е широко застъпена в четири студии и две статии на Б. Георгиев. Всяка от тях разглежда различен важен външнополитически проблем и може да бъде приета като принос самостоятелно, но аз бих отделил трудовете, посветени на включването на България в Първата световна война, при това публикувани на руски език, което ги прави още по-значими. Популяризирането на постиженията на българската история, както отбелязва сам автора, е задължение на всеки историк. В тази връзка тук следва да отчетем и многобройните участия на доц. Б. Георгиев в различни международни научни форуми, информацията за които, по мое мнение, не е представена достатъчно добре от самия него. Внимание заслужават и отзывите, които той прави за някои конференции и сборници.

В публикациите на Георгиев са намерили място и няколко специфични теми, предмет на интердисциплинарни проучвания, като стратегическото значение на Черноморския регион, създаването на първите български униформи, изявите на В. Радославов като литератор и др. Те също имат свое място в общата оценка за кандидата.

В заключение: върху основата на представените научни трудове и приложени документи, ще гласувам и препоръчвам на почитаемото Жури да гласува за заемането на академичната длъжност „професор” по „История на България - Нова българска история” в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” от доц. д.и.н. Бисер Христов Георгиев.

04.07.2016 г.
гр. Шумен

Подпис: 
(проф. д.и.н. Димитър Игнатовски)